

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

“... ”

I - İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ :

Davacının gerekçesi aynen şöyledir :

"OLAYLAR : 1 - 29/2/1984 gün ve 2983 sayılı "Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkındaki Yasa" 17 Mart 1984 gün ve 18344 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Bu yasanın amacı 1 inci maddesinde şöyle belirtilmiştir :

"İstikrarlı ve güvenilir gelir verilmesi suretiyle tasarrufları teşvik ederek sağlanacak EK FİNANSMAN KAYNAKLARI İLE KAMU YATIRIMLARINI SÜRATLE GERÇEKLEŞTİRMEKTİR."

2 - "Kapsam" Başlıklı 2 nci madde ve "Tarifler" başlıklı 3 üncü madde EK FİNANSMAN KAYNAKLARININ nerelerden ve nasıl sağlanacağını göstermektedir. Bu hükümlere göre :

a) Kamu Kurum ve Kuruluşlarına (Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekkülleri dahil) ait HER NEV'İ ALTYAPI TESİSLERİ ile

Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekküllerine ait TESİSLER GELİR ORTAKLIĞI SENEDİ;

b) Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ve bunlara ait tesisler için HİSSE SENEDİ çıkarılmak veya İŞLETME HAKKI verilmek suretiyle ek finansman sağlanacaktır.

c) Bu EK FİNANSMAN Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasında kurulacak KAMU ORTAKLIĞI FONUNDA toplanacaktır (2983/4) .

d) Fon 'un kullanma alanları belli edilmiştir (2983/5)

e) Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı (2983/7) ile Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı (2983/7) Kurulu kurularak Fon 'un kullanılması için gerekli kararların alınması ve uygulanması sağlanmıştır.

f) Kamu Ortaklığı Fonunun denetim:i Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca denetlenecektir (2883/15). İhale, Muhasebei Umumiye ve Sayıştay yasalarına bağlı olmayacaktır (2983/13).

3 - Yasanın 2 ve 3 üncü maddeleri arasında uygulamada zorluk ve hukuksal anlaşmazlık yaratacak çelişki vardır. 2 nci maddenin son fıkrasına göre Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekkülleri için Hisse Senedi çıkarılması veya işletme hakkı verilmesi mümkündür. Yani bu kurum ve teşekküllerin de mülkiyetinin satışı veya işletme hakkının devri söz konusudur.

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

3 üncü maddedeki tarifler değerlendirildiğinde Hisse Senedinin veya işletme hakkının münhasıran KİT veya İktisadi Devlet Teşekküllerine ait tesisler için öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Akla şu soru gelmektedir : Bir KİT veya İktisadi Devlet Teşekkülünün kendisi örneğin T.C. Ziraat Bankası veya Türkiye Elektrik Kurumunun bizatihi kendisi hisse senedi çıkarılması veya işletme hakkı verilmesine konu olabilecek midir' Bu sorunun cevabı Yasanın 2 nci maddesine, Hükümet sözcüsü Maliye ve Gümrük Bakanının tutanaklarda yer alan açıklamasına göre EVET, 3 üncü maddesine göre ise HAYIR 'dır.

Bu çelişki davamızın somut hukuksal dayanaklarının değerlendirilmesine ışık tutacak niteliktedir.

4 - Yasaya göre hisse senedi çıkarılmak suretiyle Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devle Teşekkülleri ve bunlara bağlı tesisler satılabilecek veya işletme hakkı konusu olabilecektir.

19/10/1983 gün ve 2829 sayılı "İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Hakkındaki Yasa"nın 2 nci maddesinde :

"İKTİSADİ DEVLET TEŞEKKÜLÜ" şöyle tanımlanmıştır :

"İktisadi Devlet Teşekkülü sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kanunla kurulan Kamu İktisadi Teşebbüsleridir." Bunların hangileri olduğu, yasaya bağlı listede gösterilmiştir. Bunlar: Devlet Yatırım Bankası, T.C. Ziraat Bankası, Anadolu Bankası A.Ş., Devlet Malzeme Ofisi, Türkiye Halk Bankası A.Ş., Et ve Balık Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi; Türkiye Denizcilik Kurumu, Türkiye Tarım Ürünleri Kurumu, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, Orman Ürünleri Sanayii Kurumu, Sümerbank, Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmeleri Kurumu (SEKA), Makina Kimya Endüstrisi Kurumu (MKE), Türkiye Çimento ve Toprak Sanayi Kurumu, Türkiye Şeker Sanayi Kurumu, Türkiye Kimya Sanayi Kurumu, Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kurumu, Etibank, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Türkiye Petrol Kurumu'dur. Bunlara bağlı 92 müessese ve 44 bağlı ortaklık vardır. Örneğin Denizcilik Bankası A.O., Petrol Kimya A.Ş., Türkiye Petrolleri A.O., Türkiye Rafinerileri A.Ş., Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) , Petrol Ofisi bağlı ortaklıklarıdır.

"Kamu İktisadi Kuruluşu" ise şöyle tanımlanmıştır :

Kamu İktisadi Kuruluşu, sermayesinin tamamı Devlete ait olan ve tekel niteliğindeki mallar ile temel mal ve hizmet üretmek ve pazarlamak üzere kanunla kurulan, kamu hizmeti niteliği ağır basan Kamu İktisadi Teşebbüsleridir."

Bunların da hangileri olduğu yasaya bağlı listede gösterilmiştir. Bunlar:

- Türkiye Elektrik Kurumu,
- Türkiye Cumhuriyeti Turizm Bankası A.Ş.,

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

- Türkiye Emlak Kredi Bankası A.O.,
- Savunma Donatım İşleri Genel Müdürlüğü,
- Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAY - KUR),
- Tekel İşletmeleri Genel Müdürlüğü,
- T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD),
- T.C. Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü (PTT),
- Devlet Havacılık ve Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü,
- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü 'dür.

Bunlara, bağlı 15 müessese, 12 bağlı ortaklık vardır. Örneğin : Türk Uçak Sanayi A. Ş. (TUTAŞ) , Türk Hava Yolları (THY) bağlı ortaklıklardan bazılarıdır.

İşte bunların tümü HİSSE SENEDİ çıkarmak suretiyle tamamen satılabilecek, elden çıkarılabilecek veya işletme hakkı verilebilecektir. YASAYLA kurulmuş bu teşebbüsler yeni bir YASA çıkarılmaksızın Türkiye Büyük Millet Meclisinde tartışılmadan satılabileceklerdir.

5 - Kamu Kurum ve Kuruluşlarına, (Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekkülleri dahil) her nev'i altyapı tesisleri ile bu kuruluş ve teşekküllere ait tesisler münferit olarak veya bir grup halinde GELİR ORTAKLIĞI SENEDİ'nin konusu olabileceklerdir (Madde 2) .

6 - Bu yasanın gerçek amacı nedir ve uygulamada ne gibi sonuçlar doğuracaktır' Yasanın görünen amacı kaynak yaratmaktır. Ancak bu yasa ile yeni bir kaynak yaratmaktan çok, varolan değerleri satıp-savarak kısa sürede bir fon oluşturmak amacı güdülmüştür. Bu ise kolay fakat ulusal yaralar açısından en sakıncalı bir yoldur. Bu yolla elde edilen fonun asgari % 10'unun kalkınmada öncelikli yöreler için kullanılacağına ilişkin hüküm dahi bu amacı gözden kaçıramamaktadır.

7 - Hisse senedi çıkarmada yani satışta, gelir ortaklığında, işletme hakkı vermede yerli, yabancı ayırımı yapılmamaktadır. Yasa ile kayıtsız şartsız yabancıların bunları satınalmaları, işletmeleri, gelir ortaklığı senedi almaları imkanı getirilmektedir. Yasanın 2 nci maddesine "Bu kanunun kapsamından Türk gerçek ve tüzel kişileri yararlanırlar." biçimindeki önerge Türkiye Büyük Millet Meclisinde reddedilmiştir (T.B.M.M. Tutanak Dergisi; B. 38, 28/2/1984, O. 2, sh. 233) .

Bu yasaya göre hiç bir ayırım gözetilmeksizin örneğin Türkiye Denizcilik Kurumu, Tersaneler Müessesesi, Makina Kimya Endüstrisi Kurumu, Türkiye Elektronik Sanayi ve Ticaret A. Ş. (TESTAŞ) , Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kurumu, Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi, Etibankça işletilen müesseseler, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Türkiye Petrolleri A.O. (TPAO), Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş., Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ), Petrol Ofisi A.O., Türkiye Elektrik Kurumu, Savunma Donatım

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Türk Uçak Sanayi A.Ş. (TUSAŞ), Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü (TCDD) , Türkiye Cumhuriyeti Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Genel Müdürlüğü (PTT), Devlet Havacılık ve Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Meydan İşletme Müessesesi, Türk Hava Yolları A.O. (THY) gibi müesseseler yabancıların eline geçebilecektir.

Ayrıca köprü, baraj, elektrik santrali, karayolu, demiryolu, telekomünikasyon sistemleri ile sivil kullanıma yönelik deniz ve hava limanları gibi altyapı tesislerinin GELİR ORTAKLIĞI SENEDİNİ de yabancılar alabileceklerdir.

Bunların yabancılar elinde olmasının ya da bunlarda yabancıların eli, etkisi, nüfuzunun bulunmasının milli güvenliğimiz bakımından büyük sakıncalar taşıdığı ortadadır.

Kapitülasyonlar, Kurtuluş Savaşı sırasında çektiklerimiz, en son Kıbrıs olaylarında Türk uçaklarının yakıt sorunu ulusal tarihimizin unutulmaz dersleridir.

8 - Bu varlıkların elden çıkarılması ile Devletin elinde sosyal bir denge aracı ortadan kaldırılmaktadır. Oysa Devlet elindeki bu araçlarla ekonomiye yön vermekte, yoksul ve güçsüz halk kesimlerini ve aynı zamanda bu kesimde çalışanlara ücret ve sosyal haklar bakımından daha güvenceli bir yaşam sunmak olanağını bulmaktadır.

9 - Yasa, öngörüldüğünün aksine tasarrufları teşvik edemeyecektir. Tasarruf kaynağı, tüketim imkanları kısıtlanmış geniş halk kitleleri olamayacağına göre verilecek gelir çekici olduğu takdirde banka ve şirketler kesiminden aktarılacaktır. Bu ise bir dar boğazdan geçmekte olan millî ekonomimizi çökertebilecektir. Beklenen kaynak iç tasarruflardan değil de yabancılardan sağlandığı takdirde bunun getireceği sakınca ve tehlikelere yukarıda değinilmiştir.

10 - Bu yasa ile Devlet Bütçesi istikrarlı ve önemli bir kaynaktan yoksun kalacaktır. Yasa devamlılık arz ettiği cihetle bu kayıp sürekli olacaktır. Kaldı ki, getirilen sistemle bütçenin bütünlüğü ve genelliği ilkesi bozulmakta ve ayrıca bir anlamda "iltizam" usulü ihya edilmektedir.

Öte yandan yasa ile kurulan Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekkülleri için hisse senedi çıkarılması, işletme hakkı verilmesi, gelir ortaklığı senedi çıkarılması gerekip gerekmediğine artık T.B.M.M. karar veremeyecek, bunlar hakkında, kararı Bakanlar Kurulu bir yana dar kadrolu bir yürütme kurulu verecektir.

Bu yasa, kamu hizmetlerinden vatandaşların eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde yararlanma hakkını zedelemektedir.

11 - Altyapı tesislerinden örneğin; Boğaziçi köprüsünden alınan geçiş paraları ekonomik ve hukuksal anlamda bir ücret değil, kendine özgü bir harç veya vergi niteliğindedir. Bu itibarla bu gelirleri özel kişilere devretmek mümkün değildir. Ayrıca bu tesislerin gelirlerinin devri ile vatandaşlar arasında çıkar çelişkisi yaratılmış olacaktır. Çünkü Boğaz Köprüsünde olduğu gibi geçiş ücretlerinin artırılması, elektrik ücretlerinin yükseltilmesi -buna yetkili bir kurul karar verse bile- gelir ortaklığı senedi sahiplerinin yararına, buna sahip olmayan

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

kimselerin ise aleyhine olacaktır. Asıl olan bu hizmetlerden parasız ya da asgari bedelle yararlandırmaktır. Getirilen sistemle bu imkan ortadan kaldırılmaktadır.

İPTAL NEDENLERİ

Yukarıdaki açıklamaların ışığı altında 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanunun, Anayasa'ya aykırı görmekte iptalini istediğimiz hükümleri ve iptal nedenleri aşağıda arz edilmiştir.

1. Yasanın 2 nci maddesi, Anayasa'nın başlangıç kısmında yer alan "Türk milli menfaatleri", Atatürk İlkeleri, 2 nci maddesinde yer alan "Atatürk Milliyetçiliği ve sosyal hukuk devleti," ve 5 inci maddesinde yer alan "Türk milletinin bağımsızlığı" esaslarına aykırıdır.

Anayasamızın 2 nci maddesinde yer alan "sosyal hukuk devleti" ile Başlangıç kısmında yer alan Atatürk ilkeleri arasında köklü bir bağlantı bulunmaktadır. Anayasa'nın öngördüğü sosyal devlet, diğer nitelikleri yanında, ekonomik yaklaşımlarında kamu girişimlerine ağırlık veren ve milli ekonomiyi bu anlayışla düzenleyen bir devlettir. Bu nedenledir ki, Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Atatürk ilkeleri arasında organik bir bağlantı vardır. Nitekim Anayasamızın 165, 161 ve 128 inci maddelerinde Kamu İktisadi Teşebbüslerinin varlığı tescil edilmiştir. Bu itibarla Devletin ekonomik faaliyetlerinin asli unsurunu teşkil eden bu kuruluşların ve kuruluşlara bağlı tesislerin tümü ile elden çıkarılması ve özel kesime devri mümkün değildir.

Ülkemize özgü sosyal devlet anlayışının esasları bilimsel kaynaklarda da bu şekilde belirlenmiştir.

Prof. Dr. Tarık Zafer TUNAYA "Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku" adlı yapıtının 449 uncu sahifesinde SOSYAL DEVLETİ şöyle anlatmaktadır :

"Sosyal devlet, kişiyi ekonomik hayatta yenik bırakmayan devlettir. Bu devlet ekonomik hayatı düzenler. Üretimi, fiyat iniş çıkışlarını, yatırım oranlarını, insan gücü kullanımını, dış ticaret dengesini kontrol eder ve sorumluluk yüklenir. Plancıdır, kamu kesimine ağırlık verir. Bu Devleti, üretim araçlarının özel sahipleri tek ve hakim kudret olarak kontrol edilemezler: Aksine Devlet onları kontrol etmekle ödevlidir. Yatırımları saptayan kararlara hakim olamazlar. Fakat, özel kesimin vardır. Kamu kesimine oranla ikinci plandadır. Eğer Devlet özel kesimin kontrolü altına girse, sosyal niteliğini kaybeder.

Prof. Dr: Suna KİLİ'nin "Atatürk Devrimi Bir Çağdaşlaşma Modeli" adlı yazının sonunda: ATATÜRKÇÜLÜK ve ATATÜRK DEVRİM MODELİ başlıklı bölümünde Atatürk Devrim modelinin özellikleri birer birer sayılmakta; Cumhuriyetçilik, Ulusculuk, Halkçılık anlatıldıktan sonra "Atatürkçülük çağdaş olma amacıyla devleti baş görevli sayar. Devlet yasalarla, üst yapıda yapılan değişikliklerle sağlanan hakları, altyapıda gerçekleştirilecek değişikliklerle, sağlanacak olanaklarla desteklenmedikçe, güçlendirilmedikçe halkın korunması, geleneksel toplum yapısının değiştirilmesi olanaksızdır. DEVLET EKONOMİYE HEM DÜZENLEYİCİ HEM DE İŞLETMECİ OLARAK GİRECEK, ekonomiyi tüm ulusun; halkın yararına yönlendirecektir."

Prof. Dr. Hamza EROĞLU -Atatürk ve Devletçilik- adlı yapıt'ın 102 nci sahifesinde "Anayasamızda, zikredilmese bile, devletçilik bir politik uygulama olarak sosyal devlet sıfatı

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

ile varlığını devam ettirmektedir. Sosyal devletin Anayasamızda öngörülen görevleri yerine getirebilmesi, devlet yetkilerini arttırması, teşkilat kurarak hizmetleri gerçekleştirmesi gerekir. Türk Anayasasında yer alan sosyal ve iktisadi haklar ve ödevler, liberal bir devlet anlayışı ile yerine getirilemez."

Prof. Dr. Mustafa AYSAN "Cumhuriyetin 60 ıncı yılında Türkiye'de KİT'ler ve kamu yönetimi," başlıklı yazısında şöyle demektedir :

Türkiye'de KİT'ler, bir belli doktrin ürünü değil, yüce Atatürk'ün uygulayıcı dehasının bir eseri olarak kurulmuşlardır."

Bugün de KİT'ler Türkiye ekonomisinde önemli bir yer işgal etmekte ve bunların kalkınmadaki görevleri artarak devam etmektedir.

Anayasanın Başlangıç kısmı Türk milli menfaatlerine aykırı hiç bir mülhazanın korunma göremeyeceğini ve 5 inci maddesi de Türk Milletinin bağımsızlığını vurgulamaktadır. Bu kavramlar dar bir çerçeve içinde yorumlanamaz. Bağımsızlık, Büyük Atatürk'ün dediği gibi tam bağımsızlıktır. Bunun içerisinde siyasal bağımsızlık yanında ekonomik bağımsızlık da mevcuttur: Oysa yasa, " nama muharrer" olmayan hisse senetlerinin çıkarılmasına imkan vermekle bunların devletin haberi olmadan yabancıların eline geçmesinin de yolunu açmaktadır. Bu tesisler arasında, milli güvenlik açısından önem arz eden kuruluşların bulunması ihtimali durumun ağırlığını göstermeye yeterlidir. Bu nedenledir ki, iptali istenen madde Türk milli menfaatlerine ve Türk milletinin bağımsızlığına ters düşmekle Anayasa'ya aykırı bir nitelik taşımaktadır.

2. İptali istenen yasanın 2 nci maddesi, Anayasanın 168 inci maddesine aykırıdır.

Tabii servetler ve kaynakların aranması ve işletilmesini düzenleyen 168 inci madde hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletilmesinin devletin gerçek ve tüzel kişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzel kişiler eliyle yapılması kanunun açık imine bağlıdır demektedir.

Bugün kamu iktisadi teşebbüsleri veya bunlara bağlı müessese ve işletmeler üretilen bütün madenler veya bunların herhangi biri " Fon Kurulunun" alacağı bir kararla özel kişilere bırakılabilecektir: Halbuki Anayasa, tabii servetin işletilmesi sonucunu doğurması nedeniyle bu kategoriye girecek müessese ve işletmelerin saptanmasını bir kurulun takdir ve tercihine değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çıkaracağı kanuna bırakmıştır.

3. 2983 sayılı Yasanın 2 ve 4 üncü maddeleri Anayasanın 73., 161. ve 163/2. maddelerine aykırıdır.

4 üncü madde şu kuralı koymuştur : "Gelir ortaklığı senetleri, hisse senetleri ve işletme hakları ile altyapı tesislerinin işletilmesinden sağlanan gelirler ilgili kuruluşların bütçesi dışında T.C. Merkez Bankasında kurulacak Kamu Ortaklığı Fonu'nda toplanır".

Madde metnini biraz daha açarsak, katma bütçeli bir idare olan Karayolları Genel Müdürlüğünün işlettiği Boğaz Köprüsünün gelirleri artık, anılan idarenin ve dolayısıyla katma bütçeden çıkarılacak, Merkez Bankasında ayrı bir "Fon" da toplanacaktır. Anayasanın 161 inci

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

.maddesi bu maksatla bütçe dışı bir fon tesisine cevaz vermemektedir. Kaldı ki, anılan yasa gelir ortaklığı senedi için bir süre de saptamamıştır.

Yukarıda OLAYLAR bölümünde de arz edildiği gibi altyapı tesislerinden alınan paralar birer ücret değil, kendine özgü bir harç veya vergi niteliğindedir. Yasanın bu nitelikleri taşıyan bir geliri özel kişilere bırakması Anayasamızın 73 üncü maddesine aykırıdır.

Cari ve ileriki yıl bütçelerine mali yük getirecek nitelikte bir tasarı ve teklifte mali kaynak gösterilmesini zorunlu kılan Anayasa'nın 163/2. maddesi karşısında, gelecek yıl bütçesinin önemli bir yekün tutan gelirlerini elden çıkarmaya Anayasa'nın cevaz verdiğini düşünmek mümkün değildir.

4. 2983 sayılı Yasanın 4, 13 ve 15 inci maddeleri Anayasa'nın 160 ıncı maddesine aykırıdır :

Kanunun 13 ncü maddesiyle, "Bu kanunla yapılması öngörülen işlerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri uygulanamaz." kuralı konduktan sonra, 15 nci maddesiyle de "Kamu Ortaklığı Fonunun denetimi 20/10/1983 tarih ve 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname esaslarına tabidir" kuralı getirilmiştir.

Kanunun 2 nci maddesi, Kamu İktisadi Kuruluşları ve İktisadi Devlet Teşekküllerini de kapsayacak biçimde tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları'na ait her nev'i tesis ve altyapı tesislerini hedef almış bulunduğu göre bu mallar üzerindeki denetim Anayasanın öngördüğü biçimde yapılmalıdır.

Anayasa'nın 160 ıncı maddesi genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemekle Sayıştay'ı görevli kılmıştır.

Kanunun, hiçbir ayırım gözetmeden denetimde Sayıştay'ı devre dışında bırakması ve bu denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisi adına hareket etmeyen bir Kurula bırakması Anayasa'nın anılan maddesine aykırıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin 25/10/1969 günlü, E. 1967/41, K. 1989/57 sayılı Kararı (Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi, Sayı : 8, Sayfa : 18 - 85) Devlet mallarının denetimi açısından bugün dahi geçerliliğini korumaktadır. Zira, 1961 ve 1982 Anayasaları bu yönden aynı hükümleri taşımaktadır.

Gelir Ortaklığı Senedine konu olan altyapı tesislerinin mülkiyeti Devlete kaldığı cihetle bunlara ait gelirlerin toplanması ve sarfının da Sayıştay denetimine tabi tutulması Anayasa'nın 160 ıncı maddesi gereğidir.

Anayasa'nın anılan 160 ıncı maddesinin gerekçesinde de fon hesaplarının Sayıştayca denetleneceğine açıkça işaret edilmiştir.

5. Yasanın 6 ncı maddesinin son fıkrası Anayasa'nın 124 üncü maddesine aykırıdır.

Esas Sayısı: 1984/9

Karar Sayısı: 1985/4

Anayasamızın 124 ncü maddesinde yönetmeliklerin ancak Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinince çıkarılabileceği belirtilmiştir. Oysa Yasanın 6 ncı maddesinin son fıkrasında Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun çalışma usul ve esaslarının bu Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikle tespit edileceği hükmüne yer verilmiştir. Kurulun bir kamu tüzel kişisi olduğunu gösteren bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle kanunla kamu tüzel kişiliği bulunmayan bu kurula yönetmelik çıkarma yetkisinin tanınması Anayasamızın 124 üncü maddesine açıkça aykırıdır.

Yasanın 10 uncu maddesinin a, e, f, g, h fıkraları Anayasa'nın 6., 7., 87. ve 123. maddelerine aykırıdır.

Dava olunan yasa kamu tüzel kişiliğine sahip kuruluşların satışına imkan vermektedir. Halen Özel Teşkilat Kanunları bulunan bütün Kamu İktisadi Teşebbüsleri, Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı Kurulunun tespit edeceği şartlar ve değerlerle satılabilecektir.

Anayasamızın 123 üncü maddesi kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunda veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulabileceği hükmünü taşımaktadır. Bu maddede saklı olan diğer anlam kamu tüzel kişiliği niteliğinin de ancak kanunla veya kanunun açıkça vereceği yetki ile kaldırılabiliridir.

Hisse senetlerinin tamamı özel şahıslara satılan bir kuruluşun kamu tüzel kişiliğinin kalmayacağı ve ortaklarının kararı ile faaliyetine de son verilebileceği tabiidir.

Anayasadaki "Kanunun açıkça verdiği yetki" deyimini hiç olmazsa ana esaslarının kanunda belirtilmesini zorunlu kılmaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisine tanınmış olan bu yetki, yasanın 10 uncu maddesinin a, e, f, g ve h fıkraları ile Toplu Konut ve Kamu ortaklığı Kuruluna bırakılmış olmakla anılan maddeler Anayasamızın 6., 7., 87. ve 123 üncü maddelerine aykırıdır.

İSTEM: Yukarıda arz edilen nedenlerle Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında, 2983 sayılı Kanunun;

1 - 2 nci maddesi Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2 ve 5 inci maddelerine;

2- 2 nci maddesi Anayasa'nın 168 inci maddesine,

3 - 2 ve 4 üncü maddeleri, Anayasa'nın 73., 161. ve 163/2. maddelerine,

4 - 4., 13. ve 15 inci maddeleri Anayasa'nın 166 ıncı maddesine,

5 - 6 ıncı maddesinin son fıkrası, Anayasa'nın 124 üncü maddesine,

6 - 10 uncu maddesinin a, e, f, g, h fıkraları Anayasa'nın 6., 7., 87. ve 123. maddelerine aykırı olmakla iptalini arz ve talep ederim.”